

ANDRE VERDENSKRIG I NORGE

Vidkun Quisling 1887 – 1945

znak Nasjonal samling NS

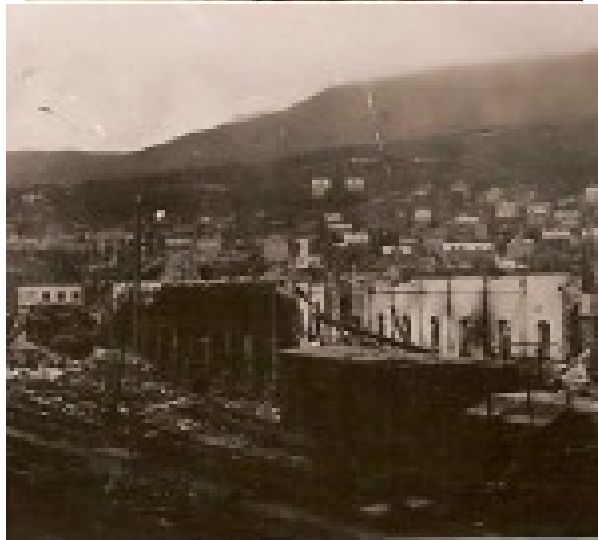

Alfred Rosenberg 1893 – 1946

Narvik

Bodø mai 1940

Josef Terboven og Vidkun Quisling februar 1942

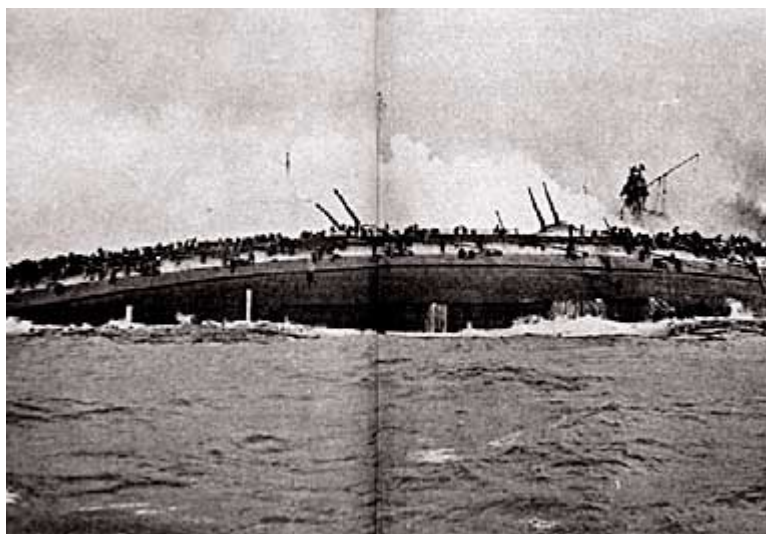
Josef Terboven 1898 – 1945

Oscasborg

Blücher

- v době kdy propukla 2.sv.v. na evropském kontinentě byli norští politikové přesvědčeni, že neutralitu Norska nic neohrožuje
- Německo ujišťovalo, že má dobrý vztah ke Skandinávii – pro nacistické ideology rasismu byli Norové nejčistějšími příslušníky germánské rasy
- Němci respektovali švédskou neutralitu, ale Norsko mělo strategickou polohu a nacisté měli v Norsku svoji „pátou kolonu“ v podobě strany NS
- Quisling (1939) tajně navštívil Berlín a Alfred Rosenberg mu zprostředkoval schůzku s Hitlerem
- Quisling nabídl, že se jeho strana s pomocí Německa ujme vlády v Norsku – ale, ten hlavní podnět pro Němce přišel z opačné strany
- Zejména Velká Británie nebrala norskou neutralitu nějak vážně – projevilo se to v incidentu s německou lodí Altmark
- A také se Britové rozhodli prodloužit minovou bariéru v Severním moři až k norským hranicím – proti tomuto podala norská vláda 8. dubna 1940 protest, ale to už se německé invazní jednotky daly do pohybu
- v noci na 9.dubna bylo norskému ministru zahraničí předáno ultimátum – norská vláda odmítla (když už vstoupit do války tak rozhodně ne na straně nacistického Německa)
- v té době už téměř bez boje obsadili Němci Narvik, Trondheim, Stavanger, Bergen a postupovali směrem k Oslu – norská obrana potopila křižník Blücher u Oscaborgu = čas pro královskou rodinu a vládu dostat se do emigrace
- v podvečer 9. dubna se do rozhlasu dostal Quisling a vyhlásil, že na místo Nygårdsvoldovy vlády se ujímá moci jeho vláda
- naprostá nepřipravenost norské vlády – jediným významným ohniskem odporu se stal Narvik (2. měsíce bojů)
- v okupované zemi vládne zmatek, Němci zjistili, že Quisling je pro Nory naprosto nepřijatelný – vyslán J. Terboven = vysoký funkcionář NSDAP
- rozpustil (září 1940) všechny politické strany s výjimkou Quislingova NS
- Národní sjednocení – díky přinucování kampani získala přes 20 000 členů
- NS naznačovalo, že chce hájit Norské národní zájmy jak proti Německu, Británii tak komunismu, 9. duben prohlásilo za tragédii za kterou může dělnická strana

- Norsko se mělo teoreticky stát integrovanou součástí německého hospodářského prostoru, zemědělství mělo zemi zajistit soběstačnost a životní úroveň sedláků a rybářů se měla zlepšit
- Realita – zavedení přidělového hospodářství, ve městech nedostatek potravin, uhlí a paliva = rozvoj vodních elektráren

OBČANSKÝ ODPOR

- Noři se soustředili především na projev odporu proti Quislingově vládě
  - největší ohlas získal odpor učitelů proti nucené nacistické škole, univerzita na straně učitelů = uzavřena
  - také umělci a spisovatelé dávali najevo svůj odpor
  - ve Švédsku založena „Svobodná Norská scéna“
  - spisovatelé psali „do šuplíku“
  - noviny + nakladatelství – zrušeny nebo dosazeni Němci
  - velký odpor proti nucenému pracovnímu nasazení mladých lidí
  - akce na záchranu norských židů – organizovali ilegální útěk do Švédska
  - skupina Kretsen – hl. Cíl zprostředkovávat spojení mezi Londýnskou vládou a domácím odbojem
  - osvobození Norska – téměř bez boje kromě Finnmarky (Němci uplatňovali taktiku spálené země)
  - 7. května 1945 podepsalo Německo kapitulaci
  - Quisling zastřelen v Oslo na Akershus
- nacistický režim v Norsku byl ve srovnání s jinými evropskými zeměmi relativně mírný, protože nacisté chtěli Nory získat, nikoliv zlomit = válka Norsku nepřinesla ve srovnání s jinými zeměmi žádné katastrofální škody – ekonomické ani populační